

THEMEGROUP YOUTH

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Återrapportering ESF-rådet 2010

www.temaunga.se

Temagruppen Unga i arbetslivet

Temagruppen Unga i arbetslivet är en av fem temagrupper inom socialfonden i Sverige programperioden 2007-2013. Fokus ligger på ungdomsprojekt inom såväl Programområde 1 som 2. Temagruppen Unga i arbetslivet består av Ungdomsstyrelsen och Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Skolverket, Sveriges kommuner och Landsting och Communicare. Syftet med temagrupperna är att de ska ta fram, analysera och systematisera projektresultat för att åstadkomma strategisk påverkan även efter de enskilda projektens slut.

Temagrupperna ska också bidra till kvalitetshöjning och att lärdomar tillvaratas och leder till utveckling av socialfondsprogrammets fortsatta verksamhet, till exempel genom omvärldsbevakning och att de återkopplar sina resultat till svenska ESF-rådet och till de prioriterande strukturfondspartnerskapen.

De svenska temagrupperna som har motsvarande inriktningar på europeisk nivå är aktiva aktörer även i det europeiska arbetet. Temagruppen Unga i arbetslivet medverkar i European Network on Youth Employment.

© Temagruppen Unga i arbetslivet 2010

grafisk form/omslag **Marcus Westfal**

distribution **Ungdomsstyrelsen, Box 17801, 118 94 Stockholm**

tfn **08-566 219 00**, *fax* **08-566 219 98**

e-post: **temagruppen@ungdomsstyrelsen.se**

webbplats: **www.temaunga.se**

Inledning

Temagruppen Unga i arbetslivet är ett projekt som ägs av Ungdomsstyrelsen i samverkan med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Communicare, Skolverket, Socialstyrelsen samt Sveriges Kommuner och Landsting. Projektet har stöd från Europeiska socialfonden. Temagruppens syfte är att samla in och systematisera kunskaper och erfarenheter från de ungdomsprojekt som bedrivs med finansiering från socialfonden under programperioden 2007–2013. I dags dato (22 nov 2010) är ungefär 160 projekt i genomförandefasen och ca 10 har avslutats. Det finns ett trettiotal förprojekteringar som pågår och ungefär 150 har avslutats (För mer information se Europeiska socialfondens projektbank www.esf.se).

Susanne Zander

Temagruppen Unga i arbetslivet, Coordinator

Sammanfattning av resultat och förslag som presenteras i publikationer under 2010

Europeiska socialfonden och unga (Skrifter från Temagruppen Unga i Arbetslivet 2010:1). Rapporten är en genomlysning av socialfondens nationella och regionala styrdokument och de utlysningar som genomförts. Slutsatser temagruppen drar i rapporten är att målet som inledningsvis fanns för ungdomsgruppen var för lågt satt för att motsvara den prioritering som Socialfonden menar att man gjort på målgruppen. Inom programområde 1 finns inga nationella prioriteringar satta för ungdomsgruppen fast ungas etablering ska vara prioriterade i programmet som helhet. Enskilda regioner har här valt att sätta egna mål. Framst när det gäller entreprenörskap och generationsväxling. Vi föreslår att Socialfonden gör särskilda ungdomsutlysningar inom programområde 1.

Medfinansieringen av ungdomsprojekt (PM till ESF-rådet). I kontakten med projekt framkom många synpunkter på medfinansieringsstrukturen. På uppmaning från ESF-rådet genomförde temagruppen Unga i arbetslivet en telefonintervju med 16 projekt och sammanställde kunskapen med den som redan framkommit i möten med och vid studiebesök hos projekt. Temagruppen har sedan konstaterat att deras tentativa bedömning att medfinansieringen är ett vanligt problem bekräftats av resultaten i projektenkäten där 40 procent uppger att medfinansieringen gör att de inte kan ta in vem de vill i projekten utan kan bli tvungen att välja bort unga med låg ersättning. (Se sidan 6.) Temagruppen föreslår i PM:et bland annat att Sverige i likhet med andra länder kan bidra med en medfinansiering på nationell nivå även inom programområde 2 och inte enbart som i dag är fallet inom programområde 1. Det skulle

medföra ett minskat medfinansieringskrav på projektnivå och större möjligheter att utveckla metoder att nå grupper utan individuell ersättning som unga, under 18 år, som är arbetslösa. *Ungdomsprojekt med transnationella inslag* (Skrifter från Temagruppen Unga i Arbetslivet 2010:2). Under föregående programperiod uppmärksammades transnationellt samarbete mycket, främst inom Equalprogrammet. Socialfonden ser gärna att kunskap och erfarenheter delas inom EU men under pågående programperiod har intresset varit lågt från svenska projekt. Temagruppen Unga i arbetslivet tittade närmare på de projekt som beviljades i förprojekterings- och genomförandefaserna i den särskilda utlysning som gjordes på nationell nivå av ungdomsprojekt med transnationell inriktning. Samtliga projekt inbjöds till en workshop för att diskutera hinder och framgångsfaktorer. I rapporten konkluderar temagruppen att det transnationella samarbetet kan bestå i olika delar – utbyte av erfarenheter och metoder, eller att unga får internationella erfarenheter exempelvis genom volontärarbete, ungdomsutbyten eller praktik. I de fall unga deltagare ska ges möjlighet till utlandsvistelse i någon form identifieras några hinder; regler och lokal praxis skiljer sig åt hos de omkringliggande aktörerna vilket kan försvåra arbetet med unga deltagare i projekt. Trots att arbetet inom EU går mot ökad mobilitet finns det ännu så länge flera strukturella hinder för unga i Sverige att delta fullt ut. I dialogen med projekten framkom också vikten av att unga själva görs delaktiga i projektets och det transnationella arbetets utformning. Idag finns och är många hjälpmedel under utveckling för att göra ett transnationellt projekt möjligt bland annat inom EU2020 och flaggskeppet Unga på väg. Svenska ESF-rådet har under 2010 också

presenterat en särskild strategi för att förstärka det transnationella arbetet inom programmet. *Unga som är utanför arbetsmarknaden – en socioekonomisk diskussion* (Ingvar Nilsson) och *Sammanställning av resultat från samhällsekonomiska utvärderingar av projekt där unga vuxna ingår* (Claes Malmquist och Sven Vikberg, publiceras vid årsskiftet). I arbetet med att lyfta varför insatser för att motverka ungas arbetslöshet är viktigt har temagruppen låtit Ingvar Nilsson vid See & Ofus och Claes Malmquist och Sven Vikberg vid Pay Off ta fram varsin rapport för temagruppens räkning. Ingvar Nilsson menar att det offentliga bör investera i unga i ett tidigt skede, så snart inlärningsproblem upptäcks i skolan till exempel, i stället för att vänta tills den unge misslyckats i både grundskola, gymnasium och i sin vidare etablering och därmed varit en längre tid utanför utbildning och arbete. Kalkylerna i rapporten har ”verkliga” underlag, och några exempel finns som utgörs av insatser som har stöd från ESF. Claes Malmquist och Sven Vikberg vid Pay Off har för temagruppens räkning sammanställt pay-off kalkyler de gjort från 28 olika projekt med totalt 592 enskilda deltagare upp till 30 år gamla, varav flera har samfinansierats av ESF. Rapporten lyfter fram konkreta exempel där samhällets olika aktörer jobbar framgångsrikt med unga vuxna. De viktigaste resultaten från de samhällsekonomiska utvärderingarna som genomförts är att medelvärdet på återbetalningstiden för samhället är sju månader och att lönsamheten genomsnittligt per deltagare på kort, respektive medellång sikt, ett respektive fem år, är cirka 36 000 kr respektive 441 000 kr för samhället.

Vidare har en *utvecklad modell för registeranalys kring unga som varken arbetar eller studerar* tagits fram och lanseras vid årsskif-

tet 2010/2011. I dialog med projekten och i projektenkäten framkommer att de försöker utveckla metoder att nå unga i åldern 16 till 24 år som varken arbetar eller studerar. Då det är svårt att veta hur många dessa unga är har projekten liten kännedom om hur framgångsrika de är. Unga som varken arbetar eller studerar (NEET (neither in education, employment or training) är den engelska beteckningen) är en prioriterad grupp inom Socialfonden och i Sverige och EU. Modellen med tillhörande statistik är ett förslag till en ny modell att göra beräkningar och analyser av antalet unga som varken arbetar eller studerar. Syftet är att ge ett verktyg för resultatuppföljning på såväl kommunal, regional och nationell nivå. Temagruppen kommer att arbeta vidare med analysen under 2011. Då kommer fördjupningar bland annat att göras utifrån den regionala indelning (NUTS II-regioner) som är den administrativa indelningen för genomförandet av Europeiska socialfonden i Sverige.

Dessutom har vi publicerat ett Faktablad om Ungdomsprojekt inom ESF i anslutning till Almedalen, och skickat två nyhetsbrev om resultatens av projektenkäten och vår verksamhet till samtliga regionkontor inom ESF och andra relevanta aktörer.

I den mån innehållet i olika publikationerna bedöms ha intresse för omvärlden översätts de till engelska.

Kunskap alstrad i dialog med projekten

De projekt som bedrivs är temagruppens primära kunskapsbas. För att få kännedom om vilka metoder som projekten använder och vad de ser som framgångsfaktorer och hinder gör temagruppen återkommande webbenkäter till projekten. En enkät gjordes inför sommaren

2010 och nästa kommer att göras efter årsskiftet 2010/2011. Enkätmaterialet har resulterat i följande slutsatser;

En majoritet av projekten har svårigheter att administrera sin medfinansiering främst för att de unga deltagarna har låg ersättning eller ingen alls, eller för att arbetsförmedlingens lokalkontor och socialtjänsten i olika kommuner redovisar och bedömer ungas deltagande olika. Det saknas en enhetlighet hos landets kommuner och på landets arbetsförmedlingskontor.

En majoritet av de unga deltagarna i projekten har en komplex problematik, varannan har varit arbetslös mer än ett år, en majoritet saknar grundskole- eller gymnasieutbildning, många har funktionsnedsättningar (främst psykiska) och var fjärde har problem i hemmet.

Majoriteten av projekten innebär samarbeten mellan flera kommunala förvaltningar och statliga aktörer samt ideella aktörer och arbetsgivare såväl offentliga som privata. En observation – vilket blir särskilt tydligt i regionala projekt som arbetar för samverkan inom flera kommuner – är att förekomsten och omfattningen av samarbete mellan kommunala verksamheter och Arbetsförmedlingens lokala kontor kring den aktuella ungdomsgruppen varierar. Projektet uppger att det delvis kan handla om regler som försvårar sådant samarbete, men också att det personliga intresset och engagemanget på ledningsnivå kan vara avgörande.

Temagrupperna möter också ungdomsprojekten i olika sammanhang och gör projektbesök, och har fört en fördjupad dialog med över 30 projekt.

Utifrån projektenkäten och projektmöten och workshops med projekt har temagrupperna beslutat att:

På hemsidan, i en metodguide lyfta för projekten vanliga arbetssätt.

På hemsidan i metodguiden presentera närmare hur projekten arbetar med friskvård, hur man kartlägger och dokumenterar den unges behov och utveckling i projektet, vad som menas med coachning och vad som är framgångsfaktorer för implementering, bland annat.

Och göra fördjupningar inom områdena:

- 1 Ungas kunskaper om och erfarenheter av socialförsäkringen/arbetslöshetsförsäkring/ekonomiskt bistånd. Intervjuundersökning i samarbete med projekt och temagruppernas organisationer.
- 2 Studie av framgångsfaktorer för feriejobb och dess koppling till utbildning och framtida arbetsliv. Uppföljning av feriejobbsansökningsprocesser.
- 3 Arbetsgivarundersökning. En undersökning till arbetsgivare som anställer unga. Nästan alla projekt jobbar med praktik som metod. I samverkan med projekt svarar vi på frågan; hur ser bra praktik ut? Ett samarbete mellan temagruppernas organisationer och projekt och arbetsgivare. Målet är handböcker för arbetsgivare och praktiksamordnare.
- 4 Studie angående situationen för unga med funktionsnedsättning. Samarbete med de projekt som arbetar särskilt med unga med funktionsnedsättning och kunskapsöversikt från de i temagrupperna ingående organisationerna.

De metoder som projekten använder skiljer sig på papperet föga från de som används i ordinarie arbetsmarknadsinsatser. Den metod som ex-

empelvis används inom ett socialfondsprojekt i en kommun kan vara en del av den reguljära verksamheten på andra håll. Socialfondsmedel kan dock vara ett led i utvecklingen av och att börja använda ett arbetssätt, en metod eller en organisation som är ny på lokalplanet. Framgångsfaktorer som lyfts fram i möten med projekt är att ett nyfiket och inspirerande bemötande är centralt, intensiteten i arbetet med den unge, att man har en helhetssyn och reellt individuella insatser. Unga lyfter själva bemötandet som en viktig faktor i projektens utvärderingar. De har sett sig sedda och upplevt bemötandet som motiverande och positivt. Intensiteten i arbetet med den unge – på heltid – gör att problem som tidigare inte identifierats på grund av sporadiska kontakter istället synliggörs och den unge kan få adekvat stöd och vägledning. Den individuella insatsen har även den med bemötandet och personalens arbetssätt att göra. Insatsen skraddarsys och även om enskilda delar kan synas vara traditionella så är det ofta kombinationen och flexibiliteten i insatserna som är innovativ.

Transnationell samverkan

Temagruppen Unga i Arbetslivet har medverkat i ett antal expert- och referensgrupper inom EU och Norden som bland annat syftar till att dela kunskaper och erfarenheter av metoder för att bryta ungas exkludering på arbetsmarknaden.

GOETE är ett forskningsprojekt inom det 7e ramprogrammet som studerar övergången mellan grundskolan och gymnasiet (compulsary – secondary education). Genom elevenkäter, föräldraenkäter, rektorsintervjuer och strukturella jämförelser av hur utbildningen förvaltas i 8 olika europeiska länder hoppas man kunna svara på hur tillgänglig utbildning är, vilka stödstrukturer som finns för eleverna och hur

relevant utbildningen är för arbetsmarknaden. I januari genomfördes ett metodseminarium i Tübingen, Tyskland.

SALTO Inclusion Center i Bryssel är ett av flera kompetenscentra för EU programmet Ung och aktiv. Temagruppen har deltagit i en workshop tillsammans med 7 andra länder kring en forskningsöversikt om ”Youth Exclusion and Employment” för att bidra med exempel på verksamheter som arbetar bra med inkludering. Vid seminariet fanns också representanter från generaldirektoraten för arbete och för utbildning, kultur och ungdom.

Nordiskt Valfärdscenter höll inför deras seminarium för de nordiska ministrarna under Nordiska Ministerrådets årliga session på Island i november en förberedande workshop där temagruppen medverkade. Just nu har centret i uppdrag att genomföra en studie av barn och ungas välfärd i Norden, där temagruppen hoppas kunna bidra.

En handfull länder har träffats i Tallinn för ett ”Cross programme meeting”. Temat var unga och inkludering och de medverkande programmen var Europeiska Socialfonden, Life long learning och Youth in action. Programmen delar målgrupp och syftet var att uppnå synergier och byta erfarenheter mellan programmen. Det är oss veterligen första gången något liknande gjorts mellan länder.

Vi deltar i European Network on Youth Employment och bidrar till komparativa rapporter kring ungas entreprenörskap och mobilitet – ett arbete som färdigställs 2011. I juli hölls ett tvådagars arbetsmöte i Stockholm med 34 deltagare från 9 länder. Vid mötet diskuterades de första utkasterna till rapporterna om entreprenörskap och mobilitet.

Studiebesök

Under 2010 har temagruppen presenterat sitt arbete för en delegation från Slovakien (deras motsvarighet till Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsdepartementet), besök från Norge (Barn, ungdom och familjedirektoratet, Arbetes och välfärdsdirektoratet och Husbanken), och ett besök från Singapore (forskare, tjänstemän och unga).

Spridning och strategisk påverkan

Temagruppen har medverkat i konferenser genomförda av de aktörer som ingår i temagruppen och även konferenser arrangerade av andra. Temagruppen har mött över 1500 individer från olika sektorer och länder. En viktig uppgift för oss är att vidareförmedla erfarenheter från projekten och även uppmärksamma eventuella regelverk som försvårar arbetet med målgruppen. Vi har haft dialog med Integrations- och Jämställdhets; Utbildnings- samt Arbetsmarknadsdepartementet. Vi har också av Övervakningskommittén, som övervakar socialfondsprogrammets genomförande i Sverige, fått förfrågan om att återkommande rapportera till kommittén. Vi har dessutom påbörjat dialog med forskare inom fältet.

För att kunna sprida den samlade kunskapen har vi utvecklat en webb som innehåller en metodguide och där samtliga publikationer tillgängliggörs. Webbplatsen är tvåspråkig svenska/engelska (www.temaunga.se).

Temaunga.se har under 2010 gått från att vara en blogg till en fullvärdig informationssajt med cirka 70 sidor. Temaunga.se kommer med tiden att gå från att vara en informationssajt till att bli en mer interaktiv webbplats. Vidare har en metodguide publicerats som kommer att fyllas på med metoder allt eftersom. Förstasidan har fått

en ny design och har nu en nyhetskaraktär där ”senaste nytt” publiceras och länkas till sidor med mer information. (se bild.) Navigeringsstrukturen har förändrats över tid då nya behov har uppstått. Vi kommer även fortsättningsvis tillåta att den är dynamisk då uppdragets karaktär kan leda till ytterligare förändringar för att underlätta för våra besökare. Webben har även, i möjligaste mån, försökt att publicera texter av lättläst slag för att undvika ett tungläst språk. Besökarantalet har haft en stadig ökning sedan lanseringen. Vi har de tre senaste månaderna haft en ökning på 500 unika besökare per månad. Vi har även tittat på samarbetslösningar med andra aktörer och samverkansparterna för att öka trafiken till webbsidan, och har en löpande dialog med ESF-rådets informatörer. Vi arbetar även aktivt med Facebook och Twitter för att nå ytterligare spridning.

Intresset för temagruppens arbete är stort, och vi har en ständigt ökande efterfrågan på vår medverkan i olika sammanhang. Under hösten 2011 planerar vi en större konferens med internationell prägel för strategisk spridning och påverkan. I arbetet med konferensen kommer vi att föra en dialog med såväl ESF-rådet som samtliga processtöd och temagrupper.

THEMEGROUP YOUTH

Temagruppen Unga i arbetslivet är en av fem temagrupper inom socialfonden i Sverige programperioden 2007-2013.

Fokus ligger på ungdomsprojekt inom såväl Programområde 1 som 2. Temagruppen Unga i arbetslivet består av Ungdomsstyrelsen och Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Skolverket, Sveriges kommuner och Landsting och Communicare. [Läs mer »](#)

Hem | Vilka är vi | Vad gör vi | Vad vet vi | Projektbesök & artiklar | Rapporter | Länkar | Kontakt

SENASTE NYTT

Rikskonferensen 2010 Tema: Ungas inflytande

800 konferensdeltagare, i Münchenbryggeriet, samlades för två dagar, 31 nov - 1 dec. På schemat stod 28 seminarier om Ungas inflytande. Varav 5 stycken arrangerades av Temagruppen Unga i arbetslivet.

24% av Sveriges ungdomar är arbetslösa - mer än EU-snittet

Ungdomsarbetslösheten, upp till 25 år, är inte smickrande för den svenska regeringen. Sveriges ungdomsarbetslöshet i oktober uppmättes till 24 procent, vilket är över både euroområdets och EU:s snitt på lite drygt 20 procent.

Läs hela artikeln på [Privata Affärer](#).

Toscana – samarbete mellan regioner för ökad rörlighet

"Anledningen till att jag sökte? Jag såg det som en chans på miljonen att få möjlighet att testa mina kunskaper utomlands och att jämföra mina färdigheter med andra".

Det berättar Nicolò Banchetti, som har deltagit i satsningen "work experience abroad", som är ett av många initiativ Toscana har tagit för att öka rörligheten bland sina medborgare - inte minst bland unga.

Inom ramen för samarbetet European Network on Youth Employment gjorde Oscar Svensson, utredare, för Temagruppen Unga i arbetslivet ett studiebesök i Italien 11-12 november 2010. Besöket innehöll diskussioner både med personal vid mobilitetsenheten i region Toscana och personer olika ESF-finansierade projekt.

[Läs hela artikeln](#)

Vid pennan..

Lars Hjalmered (M)
Riksdagsledamot

Lars Hjalmered, från Temagruppen Unga i

IFAU

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Låg aktivitet i jobbgarantin för ungdomar

Deltagarna i jobbgarantin för ungdomar har få organiserade aktiviteter, men söker

European Commission EUROPE 2020

En reform för unga utan jobb & utbildning

TCO bjöd in till seminarium och presenterade en reform för unga som saknar jobb och fullständig utbildning onsdagen 24 november. Oscar Svensson från Temagruppen Unga i arbetslivet var där och talade.

Klicka på Oscar för att se webbsändningen.

• Praktik är ingen enkel sak »

Ungdomsprojekten i östra mellansverige träffades i Örebro för att utbyta erfarenheter kring hur man utvecklar och driver samarbetet med arbetsgivare, såväl privata som offentliga.

I blickfånget

• SKL föreslår att ett Kvalificerings-program inrättas »

• International Youth

www.temaunga.se

